

Aluekatsaus 7/2009 / Murmansk

MURMANSKIN ALUE – MYÖNTEISIÄ SIGNAALEJA TALOUDESSA

Talouden laskuliuku loivenee

Teollisuustuotannon indeksi oli ensimmäisen vuosipuoliskon aikana Murmanskin alueella 90,8 % edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Koko Venäjällä vastaava luku oli 85,8 %. Venäjällä inflaatio oli 8,1 % tammi-elokuun aikana. Murmanskin alueella inflaatio oli samana ajanjaksona 8,7 %. Hintojen kohoaminen on hallinnassa.

Vaikka vuosipuoliskon tunnusluvut osoittavat selkeästi talouskriisin iskeneen Venäjälle, näyttää kuitenkin taloudessa tapahtuneen heinäkuussa käänne parempaan. Kaivannaisteollisuus kasvoi Murmanskin alueella 5,5 % kesäkuuhun verrattuna. Eräiden kaivannaisrikasteiden tuotanto hypähti kuukauden aikana jopa kaksinumeroisiin prosenttilukuihin. Sekä OAO Apatit –yhtiön että OAO Olkonin tuotanto lähti kasvuun. Mainituilla suuryrityksillä on merkittävä asema aluetaloudessa ja ne ovat ratkaisevia sijaintipaikkakuntiansa työllisyyden kannalta. Positiivinen kehityssuunta on jatkunut jo pitkän aikaa kalastusteollisuudessa, joka on edelleen vahvassa nousussa. Taloudellisen epävarmuuden jatkuessa pienyritysten perustanta on supistunut viidenneksellä puolen vuoden aikana. Erityisesti palvelualan yrityksiä perustetaan aikaisempaa vähemmän Murmanskin alueella. Työllisten määrä on pudonnut eniten rakentamisessa sekä tukku- ja vähittäiskaupassa.

Keskimääräinen palkka on Murmanskin alueella 25328 ruplaa, mikä tarkoittaa reaalisesti samaa kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Työttömyys ei ole dramaattisesti kasvanut. Itse asiassa avoinna olevien työpaikkojen määrä kasvaa ja lomautettujen sekä irtisanottujen määrä on supistunut selkeästi. Alle toimeentulominimin elävien määrä on kuitenkin lisääntynyt Venäjällä. Viime vuonna 23 miljoonaa venäläistä sai tuloja alle minimin. Tällä hetkellä toimeentulorajan alapuolella elää jo 24,5 miljoonaa venäläistä. Murmanskin alueella toimeentulomini oli elokuussa noin 7600 ruplaa.

Kuvernööri Dmitrijenko osallistui syyskuun alussa merikollegion kokoukseen Kaliningradissa, jossa todettiin tarve määritellä satama-alueet rajoiheen. Satamien toiminnan oikeudellinen sääntely on ollut puutteellista eikä asiointi ole omiaan houkuttelemaan yksityisiä investointeja esimerkiksi Murmanskin liikennesolmukohdan kehittämiseen. Mainittakoon, että Murmanskin liikennesolmukohdan hankkeita hallinnoivasta yhtiöstä omistaa Murmanskin kauppasatama 40 %, Rautatielaitos 25 %, Rosneft 15 %, Rosmorport 15 % ja aluehallinto 5 %.

Total R&R Rossija –yhtiön johtaja Pierre Nergararjan vakuuttaa, että ensi vuoden ensimmäisellä puoliskolla aloitetaan ensimmäiset investointitoimenpiteet Shtokmanovskojen kaasukentällä. Murmanshelf ja norjalainen INTSOK –yhdistys käsittelevät hanketta seminaarissaan 28 – 29.9.2009. Murmanskissa järjestettävään Business to Business -seminaariin osallistuu runsaat 150 norjalaista ja venäläistä yritystä.

Liiketoimintayhteydet ja matkailu Norjaan lisääntyy voimakkaasti. Norjaan haettavien viisumeiden määrä on ensimmäisen puolen vuoden aikana kasvanut Murmanskin konsulaatissa 5,6 % edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Kehitys on päinvastainen muuhun maahan verrattuna. Esimerkiksi Moskovassa Norjan viisumihakemusten määrä putosi 19 %. Hotelleissa majoittuvien venäläisten matkailijoiden määrä on supistunut Norjassa 9 %.

Teriberkassakin otetaan jatkuvasti askeleita kaasutermiinalin rakentamisen suuntaan. Stockman Development AG järjesti kaasukylän rakentamishankkeita koskevia yleisökuulemistilaisuuksia Teriberkan kylässä 15 – 16.9. Hankkeiden ympäristövaikutukset ovat erityisen kiinnostuksen kohteena.

Pohjoiset maakunnat vierailevat peräjälkeen

Kuvernööri Dmitrijenko on tyytyväinen siihen, että suomalaiset ja venäläiset osapuolet ovat lähentyneet Murmansk-Rovaniemi –lentoyhteyttä koskevissa neuvotteluissa. Keskusteluissa puhutaan jo lentoaikataulukysymyksistä. Dmitrijenko tapasi Lapin liiton edustajia 7.9. Murmanskissa. Tapaamisissa käsiteltiin myös puunjalostusta ja matkailua sekä lokakuun talousfoorumia.

Luulaja – Murmansk –lentoyhteyden kehittäminen oli aiheena muutama päivä aikaisemmin (4.9.) Murmanskin kaupunginjohtaja Sergei Subbotinin ja Luulajasta saapuneen ruotsalaisdelegaation tapaamisissa Murmanskissa. Ruotsalaisia kiinnosti myös yhteistyö kauppasataman kanssa.

Oulun kaupungin johtoa ja yrittäjiä puolestaan vieraili Murmanskissa 16 – 18.9.2009, eli vajaa pari viikkoa Lapin edustajien jälkeen. Murmanskilaisen uutistoimisto b-port.com mukaan oululaiset ottivat esille Oulu-Murmansk –lentoyhteyden kehittämisen. Oululaiset tapasivat mm. Pohjoisen kauppakamarin ja Murmanskin kaupungin johtoa, alueduuman jäseniä sekä kaupunkineuvoston ja yliopiston edustajia. Oululaisten vierailun yhteydessä alueduuman puheenjohtaja Jevgeni Nikora kutsui suomalaisia mukaan Murmanskin asuntokannan kunnostamiseen. Nikoran mukaan PK-yritysten yhteistyö Suomen ja Venäjän välillä on puutteellista. Nikora näkee yhteistyömahdollisuuksia myös matkailun ja terveydenhoidon sektoreilla.

Apulaiskuvernööri Sergei Smitjushenkon mukaan Murmanskissa vierailee tätä nykyä viikoittain delegaatioita EU:n alueelta esimerkiksi Saksasta, Ranskasta, Hollannista ja Virosta. Myös Suomesta on käynyt äskettäin sisäministeri ja kuukausi sitten liikenneministeri. Smitjushenkon mukaan nyt on aika ryhtyä solmimaan konkreettisia sopimuksia esimerkiksi Oulu-Murmansk –lentoyhteyden aikaansaamiseksi.

Liikenneministeri Anu Vehviläisen elokuisen Murmanskin vierailun lopputuloksena sovittiin lentoyhteyden kehittämisen lisäksi, että suomalaisille tieurakoitsijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua Sallan ja Lotan tien kunnostushankkeisiin. Myös matkailun kehittäminen, Suomen konsulaatin uudet tilat sekä viisumihelpotukset rajanläheisillä alueilla olivat ministerivierailun aikana esillä.

Jokunen sana myös laajaa julkisuutta saaneesta Barents Rescue –harjoituksesta. Harjoituksen lehdistötilaisuudessa Murmanskissa 8.9. palautettiin mieliin Suomessa 2007 pidetyssä harjoituksessa todetut tiedottamispuutteet, joista keskusteltiin myös Murmanskin uutissivustoilla. Venäjän hätätilaministeriön edustajan, kenraalievosti Pavel Platin mukaan tiedotusvälineet ja tiedottaminen

onnistuivat nyt Murmanskin harjoituksessa hyvin. Plat kertoo, että hätätilaministeriö ja sen alueelliset yksiköt panostavat jatkuvasti tiedottamiseen. Kuvernööri Dmitrijenkon mukaan tyypilliset ongelmat ovat samoja jotka esiintyvät muissakin harjoituksissa: kielimuuri ja oikeudellisten asiakirjojen yhteensopimattomuus maiden välillä. Barents Rescue harjoitus antoi hänen mukaansa arvokkaita kokemuksia esimerkiksi sellaisten onnettomuuksien torjumiselle, jotka voivat syntyä kaasuteollisuuden kehittyessä alueella.

Korruptiota vastaan taistellaan

Murmanskin alueen prokuraattorinvirasto on tutkinut kuluvan vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana 100 korruptioilmoitusta. Ilmoituksista puolet on johtanut rikostutkintaan, joista 16 kpl on puolestaan edennyt tuomioistuinkäsittelyyn asti. Tutkittavana on parhaillaan Turjan piirin (Ter) johtava viranhaltija, joka jakoi lahjasta vastaan tontteja rakennettavaksi. Vidjajevon suljetun sotilaskylän passitoimiston henkilön epäillään myöntäneen passeja henkilöille, jotka eivät ole Venäjän kansalaisia. Syytteessä on myös toisen suljetun sotilaskylän, Zaozerskin, kaupunginjohtaja. Hänen epäillään tuhlanneen 3 miljoonaa ruplaa budjettivaroja, jotka on tarkoitettu kaupungista pois muuttavien tukemiseen. Lisäksi yksi veroja kiertänyt asianajaja on saanut tuomion korruptionrikoksista.

Apatiitin kaupunginjohtaja Mihail Antropov lienee tunnetuin korruptioepäilty tällä hetkellä Murmanskin alueella. Esitutkinta kommunistitauasta Antropovia vastaan käynnistyi hänen tultua valituksi kaupunginjohtajaksi vastoin Yhtenäinen Venäjä –puolueen suunnitelmia. Murmanskin alueen lehdistössä on arveltu Antropovin vastaisen tutkinnan olevan luonteeltaan poliittinen.

Murmanskin alueen prokuraattorinvirasto on puuttunut kovalla kädellä myös palkanmaksun rikkeisiin, joiden määrä on lisääntynyt kuluvan vuoden aikana talouskriisin vuoksi. Kohtuuttomiin venyneet palkkaviivästymät ovat merkittävin rikkomus. Tuomioistuimiin on tehty Murmanskin alueella 1500 ilmoitusta palkanmaksurikkomuksista. Noin 2000 työntekijä kärsii Murmanskin alueella palkanmaksuviivästymistä. Tilastojen mukaan palkanmaksun velat ovat hiukan supistuneet viimeisten kuukausien aikana.

Sotilaiden lähdettävä Alakurtista

Näyttää siltä, että vain rajajoukot jäävät Alakurttiin. Muiden sotilasosastojen tulee vetäytyä Alakurtista 1.12.2009 mennessä. Sekä Kantalahden piirissä että Murmanskin aluehallinnossa sotilaiden nopea poistuminen nähdään ongelmana. Asuntokanta tulisi siirtää puolustusministeriöltä aluehallinnon ja kaupungin omistukseen ennen lämmityskauden alkamista. Muutoin voi lämmityslaitoksen ja koko lämmitysjärjestelmän ylläpito häiriintyä.

Lähteet: www.murman.ru
www.gov-murman.ru
www.b-port.com
www.mbnews.ru

www.murmansk-customs.ru
www.formin.fi
www.finpro.fi
www.ria51.ru
www.gazprom.ru
www.offshore.no
www.oilcapital.ru

Katsauksen laati 20.9.2009:

Pekka Iivari
Tutkimuspäällikkö
Finnbarents